

<i>Sz. Tóth Gyula</i>	
Oláh András: Fagyponat alatt	250
<i>Ködöböcz Gábor</i>	
Fazekas József: Ami fölemel	254
<i>Adamik Tamás</i>	
Deák-Sárosi László: Libás Matyi	256
ARTÉRIÁK	
<i>Csatáné Bartha Irénke</i>	
Győz a fény	264
Dülöngélő boldogság	264
A pillanatok bűvöletében	264
<i>Bagi István</i>	
Jobb a békesség...	265
Pár baj nem ok	265
Ha a kalapom ázik	265
Előkelők párbeszéde	265
Szókincsbővítés	265
Egyszerű ez...	265
Aggódás	265
Ne a gyerekekkel erősködj!	265
Viselkedjünk!	265
Könyvjelző	
<i>Kégl Ildikó</i>	
Bátorligeti Mária: A gondozónő	266
<i>Pallós Áron</i>	
Kötelezők emelt szinten Balassitól Borbély Szilárdig. (Szerkesztette: Papp Ágnes Klára, Sebők Melinda, Török Lajos)	274
<i>Bozó Zsuzsanna</i>	
Szabó Magda száz éve (Szerkesztette: Soltész Márton és V. Gilbert Edit)	279
<i>Baán Tibor</i>	
Benke László: Otthonkereső, Ketten a Forrásnál	283
ARTÉRIÁK	
<i>Szekeres Mária</i>	
A Jelenlét éjszakája...	287
az alázat csendes örökségén...	287
<i>Jámbor Ildikó</i>	
Mikor a Barátok templomára fedés került	288

Pataki István

felszólamlás a mindennapok rendjén

barátaim
 már rég nem az a kérdés
 hányszor és miért tettük le a fegyvert
 hány Világosunk volt
 és hányszor harcoltunk
 utolsó töltényig vérig
 és hányszor szegtünk fejet vagy esküt
 és hányszor vettük fel
 a pócegdörbe dobott kesztyűt
 és hányszor estünk kétségbe
 vagy fulladtunk önnön gőgünkbe
 és hányszor ítéltük el az árulókat
 és hányszor magasztaltuk a hősokeket

már nem az a kérdés
 mennyi emlék emel
 és mennyi feledés tátong gyötör
 mint omló sírgödör

a múlt nem árnyék
 egyszerre kísér és kísért
 ránk vetül mint a fény
 megvilágosítja a jelent
 és kérdez számon kér feleletet
 ébren és éberem tart
 ne altassuk áltassuk magunkat
 a turul nem csapja le a vadászgépeket
 kund nem fúrja meg az anyahajókat
 botond nem veri be a brüsszeli kaput
 és lehel sem vágja homlokunk a német
 kancellárt

a múlt biztat erőt ad
 mint gyökér a fának
 legyen lombja virágja gyömolcse
 s a leveleket az emlékezet összegyűjtse
 hogy táplálja tovább
 mint gyermek idős édesanyját
 ki felnéz az égre
 és naponta lép újra és újra szövetségre
 mert ez ma a kérdés:
 lesz-e új vérszerződés
 Istennel és legyőzött önmagunkkal
 és minden magyarral
 ki lélekkel küzd mindennapon
 hogy magyar maradjon

én szövetséget kötök az örök fénnel
 a harangzúgással
 az áldó énekkel
 az esővel a széllel
 kertem minden növényével
 a nappal a gyermekkacajjal
 házőrző kutyámmal
 védje ami még védhető a tájban
 s a várromokkal
 melyeken serken a fű
 hogy lobogjon felette zászlónk
 Isten kezében időtlenül

Szent László visszatér Nagyváradra 2020-ban

hohó, lovam! Megállj!
 mi az, hogy határ?!
 és ki őrzi már?
 se vértje, se kardja
 s bennem hagyományörzöt lát!
 poroszkálok városom felé
 egy alattvalóm se süvegel
 fülén egy tarsolyba beszél
 és hiába kérdezem
 én a lovagkirály
 a helyes irányt!
 óh, mi fújta ide ezeket?
 (talán a kun szelek?)
 hogy a válasz: nunceleg*
 óh, Istenem!
 kik egykor földik voltak
 immár égiek
 ránk szaporodtak a nuncelegiek!
 várom ki bitorolja?
 s ki ül a trónon?
 nem magyar, és nem is kun
 csak kuncog a magyaron
 mellette magyarnak vallott
 kitartott udvaronc!

Uram!
 ha hozzád fordulok,
 népemhez is szólok
 mivé lett szabdalt maradéka?!
 templomom körül kopár téren
 megannyi sivár lélek
 szolgálkúvé tették a vezérek!
 harcot mímelve parolázik mind
 s a pór szemébe port hint
 mind vizet prédikál
 s bitorlókkal osztozik a koncon
 kitüntetve egymást
 és néhány udvaroncot
 óh, Uram! a fővezér is
 árulók ivadékait menti
 az értéktelent hamis értékke emeli
 kipusztulásuktól félve
 míg itt a Részeken
 elcsángósodik legyengült népe
 olyan ez, Uram,
 mint a békamentés az úton
 közben egy faluszéli házban
 éhen-szomjan kihűl egy öregasszony
 Uram!

a megmaradáshoz kevés a kenyér!
 Te kellesz, Uram, és egy megáldott szellemi erőter!
 mert egyre kevesebb
 kinek fáj
 ez a hömpölygő lelki prájd
 fuldoklik népem is
 ha az igazba
 a szót belefojtják!
 hirdessék mint a papok
 s az igaz írástudók
 öllekzetek magyarok!
 ne csak hurcoljátok hermám
 várják asszonyink
 az áldott spermát!
 s örvendje népem a gyermekáldást!
 nehogy a nyomolvasó
 úgy háromezerben
 ha lesétál a Körös-partra
 nem néz már csak szőröstalpra
 és én is
 ha elporoszkálok újra erre
 itassa lelkem
 gyermeksereg önfelelt éneke
 mint szent úrvacsorák kelyhe
 s üvöltse több ezer torok:
 élnek e tájon
 és élni fognak
 mindennel dacoló
 konok magyarok!

(2020. szeptember 6. Horthy Miklós nagyváradai bevonulásának napján)

* Nunceleg = magyarul: nem értem

Sebestény-Jáger Orsolya

Verbum Dei

Te érleled szívemben a csöndet,
mint a jó bor utánozhatatlan zamatát,
mit csordultig töltök e kristálypohárba,
hogy színeit csodáljam az üvegfalon át,

s kortyolom aztán koccintva magammal,
mert e csöndességből érkezhetsz a Szó,
az évezredek óta örök és ugyanaz,
állandóságában mégis változó.

A tábla

Ember! Állj meg, ahol vagy! Ne mocsanj,
ha minden lépésed a halál felé vezet.
Elpusztul e boldogságra teremtett Föld,
ha nem keresed végre Istenedet.

Én vállalni szeretném

Én vállalni szeretném, hogy legyek sebezhető,
mint szélviharban a régi nádtető,

s legyek tiszta, mint vihar után az ég,
hol összeér a vízzel a kékes szürkeség.

Vállalni szeretném, mintha kútba néz a szem,
a csöndjeim, amelyben hangod elviszem,

és vállalni ha sírok, nemcsak magamért,
mert ki minden tud rólam, az akkor is megért.

Ha majd...

Ha majd térdedre hullva kéred,
hogy legyél a sziklán a rés,
hol a forrás vize átszakadhat,
akkor ér véget a száműzetés.

Ha majd a mélység vizei fölött
holló lelked fehérbe öltözött,
hogy suhanva szálljon
át e feledettnek hitt világon,

s ha este a boltíves kapuk alján
csak üldögélsz csak, mint fáradt vándor,
öreg kezekben öreg botod,
s csönded kortyolod kupádból.

S ha gyermekké leszel újra,
nézve a fényekkel hintett, régi útra,
hol lelked valaha mezítláb szaladt,
és szakadt ruhában volt a legboldogabb.

Ha majd térdedre hullva kéred,
hogy legyél a sziklán a rés,
hol a forrás vize átszakadhat,
akkor ér véget a száműzetés.

Fohász

Te tisztogasd szívemet
szavakkal, égből kapott emberekkel,
Uram, amíg lehet.

Te add, hogy e szív tudjon sírni is,
s ha az idő kútjába néz,
a víz a mélyben ne legyen hamis.

Engedd Uram, hogy mind egyszerűbb legyek,
mint nyári réteken
a felhőkkel játszó kisgyerek.

Engedd Uram, hogy Téged lássalak,
oszlasd semmivé,
mi sár volt, iszap vagy salak.

S ha szállást adhattam Neked,
én a méltatlan, kopott jászol,
minden egyes pillanat, ha elfeledtelek,
bennem s belőlem hiányzol.

Te tisztogasd szívemet
szavakkal, égből kapott emberekkel,
Uram, amíg lehet. Amíg lehet.

A feltámadás öröme

(Lk 24,1–12)

Még lopva követlek, még hallgatnak a fák,
egyenetlen törzsszel borulnak fölém,
résztvételenül, mint ős óriások,
viharban megtépett száz, olajbarna földém.

A barlanghoz mégis mezítláb szaladtam,
az út hófehér volt lépteim alatt,
a megtett idő önmagába fordult:
s már semmi sem fontos, mi mögöttem maradt.

Majd mázsányi súllyal lehulltak a terhek,
miként a kő is, mit elhengerített
angyalnak keze a sírbolt szájáról –
s Te ajándékba adod e véghetetlen hitet.

Búzás Huba

Oly régtől fogva téged

eszméled-e asszony, érzed-e mozdulatodban a vágyat,
 mit rég, egysejtű-korodban a föld zabolátlan
 őstengere partjainál valahol,
 osztódva újra meg újra, összevegyülve
 halál, gyönyörök gejzíreiben
 borzongtam át veled én is? érzed-e számban az éh-csók
 ízét vad összefolyásunk pillanatában,
 újjászületésünk kéjviharát
 alakatlan puha lények sejtszövetébe
 hatolva, ha ujjam simogat épp?
 emlékszik a testem, amint soksejtű állati lénnyé
 képződtem a porban látva e bőr simaságát,
 hallgatva aléló sóhajodat,
 emlékszik ujjbegyem öscsepp-hajlataidra,
 szippantja be orrom illatodat...
 melledre omoltam: ébredezett, forrt benned a nő már,
 tobzódott, majd elemésztett, fájt, amikor rád
 tört bösz patacsorba-dühöm, az a nász,
 vadabbul, mint azelőtt tán még sohasem, óh,
 végpillanatunk! a menny leszakadt...
 szomjún veled ittam a csörgedező patakokból,
 én férfi, te asszonyi állat vízbeborultan,
 fölsejlik mozdulatodban e múlt...
 de hol már kékbevesző vad állatiságod,
 ölembe ha ülve rám csuszamolsz?
 talán ma a válogató nőstény szeme dermedezik rám,
 akarjon-e csak kant vagy lobogó tüze mellett
 a társa legyek, ivadékai ap-
 ja?... látom még buja táncod árny-sziluetttjét
 barlang-palotánk üszkös falain...
 ki vagy te valóban? *a nő*, ki ~ kikelvén lám a habokból ~
 voltál egy sánta kovács csapodár felesége,
 íriszlibegésű Aphrodité?
 netán az emberiség szent anyja, Madonna?
 mindegy, hisz a popsid biz' az egész

kozmosz tán legsikerültebb forma-idomzata, műve,
 csodállak! e vállak, e mellek nap-vonalának
 isten-mosolyú szobrása ki volt?
 oly régtől fogva követlek majdani téged
 és íme imént vágyam utolért,
 követtem az arcaidat, utolértem a holnapi lázat,
 szememmel üztem a lépteidet milliárdnyi
 nap-éve... akarlak! újra kiáltás,
 ha bennem hallgat a csend, s ha majd letusoltál
 hozd be a kávé, hajnalodik

Rekviem egy kutyáért

suttogta szemed, amikor reám vetült: te is?
 – szemeid halk hárfazenéje zengte a vágyat –
akard velem te is, akarom veled én is, míg-
 len elfogy utam, a lehelletünk, az utolsó
 csaholást, *együtt az életet!* iziben – így szólt
 a szíved dobpergése – követlek esdekélve...

*tudatlan e lét – miserere – ládd! küzd
 a rémmel: az elhagyatással...*

ki az, ki eléd teszi ím' – faggattalak – a leg-
 finomabb ízes falatot? nekem szeretőm, s tán
 a társaddá avat: fogadom feleségemül,
 míg téged, a nap sugarát, örök gyerekünkkel,
 kicsi óarany bundás yorkshire terrier kutyus,
 mosolygó *Masni*, gombolyagom – tekints reám még!

*tudatlan e lét – miserere – ládd! küzd
 a rémmel: az elhagyatással...*

elém megadón heveredtél... ám, alávetett
 sohasem leszel, sunyi szolgaként ne viselkedj,
 a társamul szegődj, utazásaimon kísérij
 – így hívtalak – és te vicsorgva: *vakk! csavarogjunk...*

mire azt ígértem – jer! leszünk a családot, majd oltalmazóid is – sose félj! – bajod, ha esne...

*tudatlan e lét – miserere – ládd! küzd
a rémmel, az elhagyatással...*

érted? – ez az asszony anyád helyett anyád, hihedd! – nos, apád talán legyek én? ... az volt a magasztos találkozás: lélek-szemeinknek a nagy felismerése, vidor bizalom, egymásra zuhanvást, evilági ámulat, az eskütevés, hitünk... s ma lelkedért e gyászmise zengjen: sanctus, érted...

*kihunytak a napsugarak szemedből –
kondulnak az égi harangok...*

honnan örökölted az értelem tekintetét? meg a kószálás kacaját, átélve kalandot? a repkedő sétákat az őszi avarban? – csitt! – mélykút szemeidbe a boldogság köve csobbant, amikor élményeinket mondtuk anyádnak el, mosolyt fakasztva leg-legutolszor... és ma érted –

*kihunytak a napsugarak szemedből –
kondulnak az égi harangok...*

kondulnak az égi harangok üdvedért – megállj! hova lépdelsz? és hol a csíny, hová szaladozzam? eltappancsoltál, s halld! ma a bánat a sarkadban zihálva követ, iszonyú a fölzokogásom csalitokban, kávézók kies teraszán – ott ültél Asszonyod ölén elegáns garbódban ... és ma?

*kihunytak a napsugarak szemedből –
kondulnak az égi harangok...*

kérleltek a sóhajaid, szemed: segíts! segíts! tehetetlen néztem az elmúlásodat, időnk – hiába bármi tetteim! – estveledik reánk,

jajong, belebénul eszem azt látva: erőtlen a szokott helyedre kúszol vissza, ahol velem aludtad ébren álmaidat... az volt a mennyek!

*s a fölriadás? hunyorít a hajnal –
imádtad e földi világot...*

halld! rekviemet rebegek ma érted és fohász-kodom este – s reggel? utánad újra halódom, a tested minden porszeme itt: eme díszes urna őrzi futásaidat, az önfeledezt moka, viháncaink morgásait, meg az ásítást a vackaink felé, szuszogásainkat együtt...

*s a fölriadás? hunyorít a hajnal –
imádtad e földi világot...*

sanctus, benedictus... itt üdvözültél, óh, hogy óv-talak, ám – jaj! – elragadott a *stroke* öleinkből, a szélütés villáma lesújtva reád sodort el, át a kalóz vizeken, a csendbe hajóztál, a sötétlő éji *Styxen* vitte *Kharón* ladik-ja lelkedet, dühödten ugattuk, eh, a révészt...

*s a fölriadás? hunyorít a hajnal –
imádtad e földi világot...*

bíborlik a pirkadat és te fönns az ég mögött valahol a *Kis Kutya csillagképben* elalszol... *Hádész* szerint szupernova lelked ezernyi robbanásainak ragyogása rendre kioltja – csoda ez? – galaktikák naplángjait is, hát, hallva éneket, megengedi, hogy meglátogathass:

*újholdkor az álmaidat – pucéran
együtt loholunk! – velem álmodd...*

mert álmodom én is, amíg csak élek, alvilági sötétben újra meg újra hült örömlődet:

így éljük át, mi hárman akár – mi, a holnapokban játszadózók – a jövőket, s hallom amint rám csahítva urnasírodból kiosonsz – jövel! – elégedetten... mert akarom, hogy hozzám kúszva

*újholdkor az álmaidat – pucéran
együtt loholunk! – velem álmodd...*

tán orpheuszi ez az álmodás, de hátra én sose nézek... lám, csak a költészet hite fényezi elmeéleinket a vágy kusza ábrándos bozontjainál igazabb, erős akarattá: *ma találkozunk* – mert élhalok teutánad, várj *a Szíriusznál!* ej, akarom, kutyám, hogy újra

*újholdkor az álmaidat – pucéran
együtt loholunk! – velem álmodd!*

XX. századi Madonna (1970)

Nagy Zita

6 VAN 6 VÁGOTT CSONT VÁZÁBAN¹

6 V A N 6 rezZenés-gong kong gégém porcain, mikor
Vizslat szemed lepergett V izelete
Alatt serceg, ki v A gy mi vagyOKn?
Nyers kérdésed alvad le N yúzott bőrömön kacag a válasz
6 V A N 6 én tombol, csak egyetlenÉma, de
66 mosolyán hÖRögvest az egy cián-igazság:
66 kirakatban hIdegen pillant tükörképem ráMáját tépi *Ethon*²
Csőrös kölcsönöd köszönöm, Prometheus
66 hangya hártya-vÁgya hordja hátra
66 múltMatracait – csak néha sír valamit az emlékezet,
S igazán csak az az enyém, amit elvesztettem
66 holNap takarja a holnaputánt
66 jelen túsZent iMa
66 pillanatot fújok a zsEbkendőbe ugatva,
Ordítva karcolom magam a mindennapokba
66-szor 66-ot imádtam
66-szor 66-ot utÁl-ltam megsértve, de
66-szor mondom: akkor is szeretek mindent, mit gyűlÖlök
Néma rém-A mozdulatlanság, üdvözlöm a változást
66 tenyér nyalta testem
66 formára öntött Pygmalion
66 éji sikoly bódult combok közÜl fel
Tusvonás rajtam minden szerető: ágyékpardon tÖltött mozaikidő
66 napig bírtam az egyetemen – otthagytam
66-szor megtenném újra – mondják: balga
66 diplomám az élet hozzám csapja
66 szöggel akasztom a falra
Villával habzsolom levesem, kanállal lázadni nem lehet
66 bánat-barát ellebegő pora erjed
66 fogGal-l kacagó ellenség kötele fojt
Álarcaim magam festem, színhangok zokognak bennem

¹ Szokolczay Lajosnak ajánlva

² A görög mitológiában annak a sasnak neve, amely Prométheusz minden nap újból és újból kinővő máját marcangolja.

66 halál fel egyszerre – tán felel is majd a
 – 66 életre – kel minden megkínlódott perc
 Zamatos zár minden akadály, kulcsát önti a fájDalom
 66 boldogságom, bosszúm
 66 szenvedésem, megbocsátásom
 66-tal 66-szor sem cserélném, ami az enyém, mi volt, mi lesz
 66 esély – sekély remény: -hat vagy -het lehetőségem
 66 akaratom
 66 csüggedésEm-el fel, erek útján vÉr(r)-el
 66 magamhoz
 66-szor hamVadállat – főnix vagyok
 66-szor meghalok, 66-szor támadok fel, bárKivé-ve régivé
 Alamizsna sorsom éget, szabadulást hasítok jépgengével
 66 fele Krisztus kora, megkettőzve
 66 az isten – isten vagyok?
 66 féle bennem, de

akárhányszor kérdezed, túl a számokon
 minden vÉgtelen világban
 minden láthatatlan időben
 csak egyetlen egy
 kígyóMez-telenre
 vedlett
 én vagyok
 uroboros lény³ – én
 én vagyok
 – csupaszon –
 – maradok –
 – szabadon –

6ároz6ok: máséba vagy a magam farkába marok

³ Uroborosz: mitológiai kígyó, amely a saját farkába harapva jelképezi az örök körforgást, az örök visszatérést, az állandó pusztulást és újrateremtődést, több elmélet kifejezője, mint pl. Nietzsche *Wigwe Wiederkunft (örök visszatérés)* központi gondolatának is.

Sajgó Szabolcs

ingyen

köszönöm
 hogy nem kell
 bérleti díjat fizetnem
 szívedben
 hogy az lehetek ott
 aki vagyok

veled

ha kora reggel a Faber rendházból
 veled nézem a nyolcker tetőit
 ha kávészünetben a Horánszky húsz pázsitját
 veled simítgatom
 ha a Loyola Cafe menüjét
 a Vogl ebédlőben veled ízlelgetem
 ha a Pázmány teremben este
 a fiatal zenészek koncertjét veled hallgatom
 s ha éjfél felé az irodámban
 veled lélegzem be a gyömbér illatát
 szebb lesz minden puhább és jobb
 maradandóbbak az ízek illatok
 halált szelídítő tested látom
 mindenben amerre fordulok

megunthatatlan

test
 hús
 porból virág
 nem rothadás
 csak ragyogás
 élet

minden sejtben lüktet az egész
 romlandó szemnek láthatatlan
 meg nem unható

ha távol a lélek
 hullát ölel a hulla
 halál előtt

a többivel mi lesz

van aki előbb érkezik
 van aki jobb helyre
 van aki fényben
 van aki jobb erőben
 van aki kevesebb műhibával
 van aki jobban szeretve
 van aki kijárt ösvényre
 van aki mentőcsónakba egyenest...

a többivel vajon mi lesz

korhadó ágakon ülünk
 csak Jessze vesszeje*
 az örökzöld

* A Messiás prófétai képe (Izaiás 11, 1–2)

vér nélkül

nem tudok meghalni érted
a mindennapos halálra gondolok
ami nélkül élni nem érdemes
amikor tényleg adom magam
nemcsak mintha
tessék-lássék adok valamit

a beteljesült idő hajszálerein
ömlik belém szerelmed
te sírból visszatért

szeretet nélkül szétporlik ami van
vér nélkül hiteltelen ha mondom
szeretlek

Shopping (2012)

mi közelít

fontolgatjuk ami van
olvasataink
össze-összecsapnak

ismerjük a piacot
kofák vagyunk
nem tudjuk mégsem
mi következik

közelít
a nem tervezett
meg se köveztük még
mind a prófétáit
már ránk szakad

hidd ha akarod
ez csak egy lázálom
hisz igazán itt se voltunk
ha jól meggondolom

Finta Éva

Fiamnak születésnapra

A világ beteg. Csak Te tündökölsz
bennem, napom, pulzáló csillagom.
Szétesnek szerkezetek, rendszerek,
de benned bölcs a rend és újuló.
Rakod a serpenyőbe éveid,
a mérleg billegve hintázik jobbra, balra.
Középen magad vagy a tengely.
Mutatod nekünk a világidőt,
kisfiad óramutató,
ragyog, mellkasodra tapadva.

A világ mindig vérzett, haldokolt.
Jajgattak vizek, habzó vérmezők.
A hold kerek volt, törékeny, hideg,
mikor kitépték testedet belőlem,
és véreztek a gyolcsok, a kövek.
Túlordította fájdalmát a test,
az égen széthasadtak csillagképek,
a szülőszoba velem haldokolt,
hat ember áldozott nekem vérembe fagyva,
kis bamba gyermekre cseréltek téged.

Szturnusz látta ezt, és Jupitert
sürgősen maga mellé állította.
Befogta még Neptunuszt szekerébe
Mars mellé, hogy az élet lüktetése
legyőzze az elmúlást, eltűnést,
és visszaadja, akit elcseréltek.
Plútó világított a gyors szekérnek,
mert elmélyülten aludt lenn a Nap,
a Hold – fehéren nézte ablakunk,
s fehér köpenyben futkosott a sors.

Harmincnégy évéd közös létidőnk.
Azóta jönnek-mennek angyalok
és emberarcú ördögfigurák,
apát is el kellett temetnünk,
sokszor mutatta torz arcát a lét,
titok maradt a kincsek rejteke,
nem kiabáltuk szét feltámadásunk,
csak szorgosan ettük az éveket,
átragyogtattuk magunkat a fénnel,
és szép húgoddal lemostuk a sírt.

Most távolságunkat szívünk nem éli.
Saját naprendszered lett és fiad.
A világ beteg, az volt mindig is.
Felkelsz a nappal, s gyógyítod magad.

November

Már átlátni a kerten.
A diófán billeg egy barna levél.
Bóbitás madár lehetne.
Pipiskedik egyre vékonyuló nyelén.
A rozsdá, a sárga: előrepszik.
Belefröccsenti még zöldjét a szilvafa.
Már látom a szomszéd kertjét.
Lassan rám fog köszönni Zemplén
tevehát-vonulata.

Október

mit zongoráz a váz
kertemben kotorász
ujján a nedves ágak
zörögve citeráznak

az ősz bokorba bújt
és fenn csücsül a fán
a fellegekre ront
és hajakat kibont
csiklandozza a tájat
bordái közt cikázgat
a roncsoló esővel
telet hozó előjel

s csak zongoráz a váz
kertemben kotorász
ujján a nedves ágak
zörögve citeráznak

Világok legjobbika

Világok legjobbika ez,
nem kételkedünk, Pangloss mester.
Minden a helyére kerül,
minden személy és minden rendjel.

Te csak járd bátran sorsodat!
Tévedj el végtelen tükörben!
Majd rád talál a csábító,
utadat simítgató órszem.

Maradhatsz helyben is, lehet,
zátonyra fut a pártfogásuk.
Egy angyalszárny mögéd kerül,
s már nem vagy itt, és nem vagy másutt.

Hisz megtalálnak minden térben,
időben és dimenzióban.
Asztráltested alámerülhet,
vagy lenghet eget altatóan.

Kaiser László

A gesztusoknak mestere

*Kiss László, a Magyar Versmondók
Egyesülete elnöke emlékének*

Sorok, rímek: versforróság
és szavak, tettek hitele,
mindig tenni valakiért –
a gesztusoknak mestere.

Több volt, mint vers, több volt, mint szó,
szívósan szép az akarat,
hogy írni kell, hogy élni kell,
csonka földön, kék ég alatt.

Befogadta gyorsan az ég:
döbrent csönd a prozódia,
néma jajjal kérünk nyugvást,
segíts ebben, Emberfia!

Szabadulás

Szabadulás szörnyetegtől?
Nem lehet, mert nem lehet,
néma Isten, hallgat a Föld,
nincs, ki osszon már kegyet.

Tegnap sem volt, holnap sem lesz,
minden úgy is így marad,
nincs okulás, semmi érdem,
hiába volt áldozat.

Diadala szörnyetegnek?
Lehet, ő is áldozat,
átok, ima sem hallatszík,
nagy csöndek az ég alatt.

Retirálok

Retirálok, el, magamtól,
neked béke s jó legyen,
retirálok, el, a mától,
múltakat meg vermelem.

Retirálok a jövőbe,
ne mondd azt, hogy nem lehet,
megpróbálok, így ostromlok
közeledő csöndeket.

Bortól megpihentem

Bortól megpihentem,
bortól megnyugodtam,
szigorú bírámát
borban elaltattam.

Ébredek másnap
széteső világra:
széteső világnak
abroncsolására!

Körforgás

Ködök, gomolygások
szívekben, fejekben,
szemekben a titok
szelíd és kegyetlen.

Vélt és valós mércék:
bukdácsoló bóják,
hullámozó vizekben
egymást megtalálják.

Nagy viharok vannak,
keveredik minden,
átkozódás, imák
kínban, örömeiben.

Nincsen kezdet, vég sincs,
örök körforgás van,
égben, földön, vízben:
bűnben, ragyogásban.

Város (1983)

P. Maklári Éva

Hazatérés

(A doni katasztrófa 78. évfordulójára)

Ez a sötétség, ez a rám rakódott
súlyos sár, döngölt földtömeg,
csonttá aszott ujjaim belemarkolnak
koponyám fölött, már többé nem temet,
metsző hideg vág szemem üregébe,
hússal már elteltek a férgek,
bordáim megmaradt ívében lázad
az agyagba beleragadt lélek.
Milyen komor az ég, és milyen
csendesek a máskor dühöngő szelek,
az orosz mezők meg sem roppannak
talpam alatt. Repülök? Megyek?
Ép házak, susogó erdők fölött a
felkelő nap sugarai a Don fölől
áthatolnak burok nélküli testemen,
nem fázom, nem érzem a fagy
leheletét, csak a muszájt ismerem.
Már itt szállok ősi hegyeink fölött,
még vár rám egy hosszú út,
el kell érnem a folyót, az ismerős
rétet, a deszkából tákolt kiskaput,
s mögötte a régi kicsi házat,
hol vártak rám és talán várnak
még ismerős s már ismeretlen
arcomra tekintve egy régi képen,
s ha már ők sem hallják léptem,
döngetni kezdem a falakat, vagy
puskatuson edzett kemény ujjaimmal
visszaásum magam ez áldott hazai
földbe, a megígért utolsó riadóig.

A játék felelőssége

A nagy rendező most drámát írt, s mi improvizálunk a színpadon. A szó kevés, a gesztusok fontosak, az alázat és a szerénység, mert ránk szakad törött gerinccel a vastapsra váró nagyképűség. A lélek fehéredése fontos, az ég felé forduló áhítat, a szeretet, mely körbezár utolsó porcikánkig, megjátszás nélkül ránk tapad. A legkisebb molekulánkban sem legyen tagadás, mert elérkezhet az óra, mikor a függöny legördül, és játékunk minőségéről fentről jön a megérdemelt kritika.

Jel

Óriási fekete varjak tucatjai röpködnek a kopasz fák hegyén, mintha a világ színét hordoznák kiterjesztett szárnyaikon. Gubbasztanak a falak, sűrű szürkeség nyomorítja a tájat. Egy fehér ház ablakai fájdalmat mutatnak, a mellette méhlázó vörös egyhangúan, kitartóan vérzik. Kikötött bicikli álldogál a parkban, mögötte feketén, mozdulatlanul néz egy árny. Szárnya nincs, de vasvillája sem, csak a lehullott, rozsdás falevelek sejtik lényegét. A füveken még piros, rózsaszín virágok, testüket borzolja a szél, s a rémület csöndje lassan fölpuhul, mintha éreznénk, itt valami történni fog, mert történnie kell: a **gyermek** születése legyen a **jel**.

Fecske Csaba

Hajótörés

a sors tévedett volna vagy inkább mi döntöttünk rosszul kellő logisztikai ismeretek híján hogy már félúton zátonyra futott hajónk holott síríg tartó utazást reméltünk egzotikus szigeteket félkész örömmel kecsegtető kalandot mi jön most ezután se előre se hátra fölöttünk a gyászos ég körülöttünk a háborgó tenger melynek vize sós mint a könny vajon melyik sósabb a tengernek mindegy mi meg már feladtuk mint portós küldeményt a reményt a kudarc közös de megszenvedni külön kell neked nekem

Októberi fák

a naspolya belevörösödik az erőlködésbe nem adja magát könnyen az erőszaknak bezzeg a fiatal diófa ez a kis kurva az ősz első szavára levetkezett a vén szatír most ott éledeleg a szétterpesztett ágak között míg a szél kitartóan zörgeti a száználmas aktus tárgyai bizonyítékait

Hely

az eget habos felhőivel mintha álmából keltve festette volna valaki szép és bizonytalan még nem lelte meg valódi színét határát a hajnali pára hálóingében pihen a szemérmes vidék az ismerős otthonos táj ahol mintha téged szólítana néven minden ösvény poros gyalogút a szélben doromboló görbe hátú domb

Elévül

unatkozó tó fölött az ég ólomszürke felhő-omladék egy parti fűz hirtelen felzokog mintha most épp sírni volna ok arra is hogy egyedül vagyok a part nem őrzi már a lépteinket a sétány elfelejtett minket az emlékek felrakják a sminket ami addig is szép volt még szebb lesz és hozzáütődik szívemhez a szép is fájdalom lesz végül kis idő még s az is elévül

Csontos Márta

21. századi zsoltár parafrázis

Hagyjad az Úrra a te útadat,
és bízzál benne, ne higgy az
útépítőnek, ne higgy annak a
hamis prédikátorféregnek, aki
azt mondja, térj le jobbra vagy
balra, egyre megy, mindenhol
megközelíthető a szabaduláshegy.
Ne higgy a hamis munkakiosztónak,
az útjelzőtábla-faragónak, ne higgy
a felszabadítónak, aki fegyverekből
lábad elé keresztet rögtönzött.
Higgy a Nagy Találkozásban, akkor is
ha néha kételybe merül a bizonyosság,
ha nem tudod merre fordulj, ha gyűrűbe
szorítanak a gonoszok, legyél madártoll
Isten tenyerében, akkor is, ha eddig
félreálltál s csak árnyék voltál a fényben.

A hamis éneklőmesterek ördögfüllel
követnek minden mozdulatot, szájját
kapnak az erőlködésben, énekükből
a szél a sivatagba hordja a dallamot.
Jóért rosszal fizetnek neked, megteveszt
az úton lebegő boszorkánymadár, arcodba
szórja aranyló hamvait, te mégis bátran
mész, nem térít el a félelem, *fegyvert
vonnak a gonoszok, de fegyverök saját
szívökbe hat, és ívök eltörök...*
a járhatatlan út is járhatóvá válik.

Baljós jelek

Lassan abszurdba növekedik
az evidencia, de az is lehet,
hoggy fordítva; elrugaszkodott
a világ, valami fenyegetően
csábító örömmérzés van a levegőben,
látszólag nem engem fenyeget, így
megkönnyebbülve elnyúlok a
képzeletben, hogy érezsem
a cselekvőképtelenség gyönyörét,
élvezem, hogy az aurából ugrásra
készülő színkerék mélylila kontúrjai
behálózzák a kopott-kék árnyékok
mögött rejtőző teret.
Hajnalban a cédrus derekára
kapaszzkodó trombitafolyondár
sérült szirmai bevérzik a szemem,
s a hangulat szorongató ölelésében
a nagy változást rejtegető torzulások
baljós jelképekké nőnek.
A keserűfű gátlástalanul bakancsol
a gyökerek között, s én, ebben a
megvadult földi paradicsomban
beleszédülök az égisz érő tévedésbe,
pedig elszántan kapaszkodom a
fénybe nyúló lépcsősor korlátjába,
kúszok egyre magasabbra, pedig
titkon nyugtalanít, hogy a legfelső
lépcsősor már nem vezet sehova.

Az embergép tragikomédiája

Én egy stigmatizált munkagép
vagyok, csekély díjazás ellenében
megbontom az önvédelmi falat;
töröm magam előtt az utat, töröm,
hoggy többé ne legyenek járhatatlanok.

A munkagép felszereltsége
nem túl dögös, az üzemeltetés
is olykor sok bosszúsággal jár, s a
terep sem mindig ugyanaz.
Mint agyonhajszolt lélek futok a
felhők alatt, s nem látom igazán,
mennyi még a minőségi üzemanyag.

Pedig fáradt olajcseppekből nem
lehet színes buborékokat fújni,
meglazult, testet vesztő csavarokkal
angyalröpt helyett jobb lelassulni.

Elképesztő, hogy mennyire nem látom,
létem megszerzett jogán, meddig
jár a motor jól hasmánt s haránt.

A szent, a bolond és a nő II. (1996)

Oláh András zátonyok

vigaszra szorul a simogatás is: hiába tanít
adni s elfogadni – a hamis érvek kíméletlen
zárótüzében a roncsokat összeszedni
már nem lehet... elfogyott a fény
elszoktunk az élőkől és úgy hisszük
az alkalmazkodás önkéntes pusztulásba vezet
a kérdés csak az: akarsz-e élni szomorú
gyűlöletben ha úgyszólván zátonyra futsz
vagy szeretni fogsz míg beléd hal a fájdalom

szavak hűsége

szomjan haltak bennünk az álmok
s elmaradoztak az ájult tegnapok is
így lettünk lakatlan sziget – ahol már
csak a szavak hűségére vigyáz
a vendéggént átszivárgó fájdalom

selejtezés

árnyékvilág ez – sok halomba gyűrt kacat –
egyetlen dobozban elfér az életed: a kopott
gyertyatartó réges-rég elhagyta díszét
– megmaradt mégis: míg ti kiégtetek –
aztán a semmit sem nyitó kulcsok a képek
és biccenő csatjával az összetekert öv
a kávéscsésze a szárítóból kimentett rézkanál...
a többi holtidő: kukázók martaléka lesz
s nem ad vért az emlékeknek egyik sem
hogya tegnapot a mával még összefércelhesd...

hetedik út

aki véled
takarózik
annak szíve
fekete
hiába is
kérdnéd meg
igazságod
lehet-e

letagadná
minden tettét
megtagadná
Istenét
úgy adná el
ahogy vette:
összelopott
ingyenért

tengerpartok
szerelméből
sivatag nőtt
eleve
semmiségből
lett zűr s küret
– hetedik út
szemete

te maradsz az
adóssága
– barátja nincs
senkise –
reménye csak
szívnyi szivacs
– kettészeli
egy szike

M. Fehérvári Judit

Alkonytalanul

Mind megöregedtünk.
Arcunkat maszk fedi.
Járásunk lassú, mint,
aki visszafelé tekint,
előre menni nem
perspektíva.
A teleobjektív delet mutat,
noha sötét van.
Nem ismerjük az örömet,
éveink száma determinált.
Alkonytalanul élünk
olyanokká lettünk,
akár a kijárási tilalom.

Mind némán tekintünk a jövőbe.
Tervezni elfogyott az erőnk,
az Ígéret Földje múltunk volt,
eszmélni erre most lett időnk.
És elveszett a Kánaán,
hiába minden: az utcán,
a boltokban ránk feni fogát a Kaszás.

Alkonytalanul élünk,
éveink száma determinált,
nem ismerjük az örömet,
mind megöregedtünk,
arcunkat maszk fedi,
jövőnk is bakacsin fátzol,
nevetni elfogyott erőnk,
már híreket sem nézünk,
mímeljük, hogy ízlik az étel,
reggelünk koromsötét,
s így borul ránk az éj is,
a kinti széllel versenyt fut
a járvány, le is tud teperni,
ezért vakcinád legyen a hited,
ami szolozsmázva zengjen mégis:
„Ne félj!”

Serfőző Simon

Égbe egy se repül

Őszi bozóttüzek füstje belengi, bekormozza az eget.
Fákról vaslapok, dermedt levelek a földre döngve leesnek.
Házak, szérűk mögött rettenetes-hangú kopácsolás van,
hernyók, rovarok birkóznak dudvagallyakkal, petrezselyemszárral.
Koporsókat ácsolnak, mikor kész van, belefekszenek,
éjszaka lámpát égetnek, hajuk lecsüng, a haláltól elfehérednek.
Tekergőző dűlőút siklik a gazban, a tájról elmenekül.
A ludak soványan térnek haza, égbe egy se repül.
Begyükben éhség, szemükben úsznak csapzott legelők.
Valaki nyisson kaput, hazajöttek, kint állnak a ház előtt.

Magukhoz fogadtak

Amint jární megtanultam,
már felnőttem volna akárhogy.
Ám magukhoz fogadtak, s nevelni
ők
neveltek föl, a szerszámok.

Fából a szög se jött ki,
ha a harapót nem fogtam jól.
Izzadtam a napon, küszködtetett,
nem akarta az igazságot.

Nélkülem az ásó nem nyomta
magát a földbe egyszer sem.
Nem lehetett henyélni: a lapát megtette,
a nehéznél is nehezebb lett.

S ott kellett a munkánál
az eszemnek lenni.
Ismertem a kalapácsot, tanú rá
a kezem,
keményen oktatott nem egyszer.

Anga Mária

Az életért

Istenünk legyen velünk!
s legyenek velünk gyermekeink, az ifjak!
A férfiak termékenyítsék meg az igazságot:
sokasodjanak az igazak,
öregünk pedig ne szégyenkezzenek,
hanem emeljék magasra tekintetüket.
Nem lett világ csavargója a Magyar,
itt maradt, itt él, együtt, nyomorban,
megannyi reménytelenségben.
Istenünk legyen velünk!
Nem a bűnösöket kell keresnünk,
kiszabni életünkre, jövőnkre
büntetést, bírságot.
Ítéletünkben az életért ítélkezzünk,
a megszületendőt védelmezzük,
a jövő reménysége legyen a házunk.
Oda hívjuk és várjuk az évszakokat,
s viseljük el a tél hidegét, hitünkkel legyen teljes
lelkünkben, isteni énekeinkben az eljövendő!

Tükörképemet nézem

Egyedül maradtam,
tükörképemet nézem,
hallom felharsogni
gyermeki nevetésemet,
itt szüremkedik a ház falán keresztül
az egykori nyár forrósága,
a kitépott hajú fák is
beköltöznek lassan a szobámba,
elengedik ágaik közül
a repülni vágyó madarakat,
nyitott egekkel lesz tele ablakom.

Ébren

Már csak én maradtam ébren.
Kendőfeketében gyászolok
minden éjszaka.
Szobám kiüresedett, mint ősszel a kert,
babonás csend ül a falakban,
a zokogások csendje, a rémületé.

Vitéz Ferenc
Képeslapok
Kismarosra 2.

Keresztek (1.)

Ahány keresztet láttál:
 kísért annyi szenvedés.
 Ha a szenvedésbe álltál:
 annyi sok volt a kevés.

Irdatlan terheket cipelve,
 megfeszült a járom.
 Nemes szarvak között az ég
 egy pillanat – csak álom.

Keresztek (2.)

A fellegektől
 szerelmesedve
 borultál mindig
 az új keresztre;

s fölébe szítva
 magad a szélnél,
 hitetlen varjak
 előtt beszéltél.

Arról, hogy kereszt
 a három:
 a hajnali s déli,
 alkonyati ajkad.

S nem kérheti senki
 majd számon
 a meg nem feszült
 álmokat se rajtad.

„Mágia és poétikum”

Az „éden közepén” ma már
 nincsenek ádámok és évák.
 Az erotikán ma ismét fölül-
 kerekíti magát a mágia.

Kardot kapott kezébe az
 angyal, tüzes pалlost – pedig
 jobban szeretne magának édent.

Szebb volna
 fölöttünk szállnia.

„A létezés boldogsága”

Meg kell gyónni bűneinket,
 ha vágyainkat szeretnénk
 rakni sorba. A gyónás nem
 katolikus dogma – önmagával
 és Istennel mindenkinek van
 valami dolga. Gyónni kell,
 ha azt mondom: szeretlek,
 s meglátni, hogy Benned
 mi „a létezés boldogsága” –
 és mi bennem a „felesleg”.

Mert nem futhat egyszerre
 mind az ég felé egy metszet-
 len fa minden sűrű ága; és a
 gyónásban észre kell venni:
 benned épp egy észrevétlen
 ág szikkadt szerelme reszket,
 mert olyan szeretne lenni,
 mint a létezés boldogsága
 felé rügöző tavaszi virág
 egy befejezetlen festményen.

Kereszt (3.)

Mindenki keresztje
 a saját magánya,
 a látszatok fölé került
 mohóságok árnya.

A kereszt lemondás.
 Az eldobott málna,
 a boldog alázat.

A kereszt negyven-
 két fokon éget élet
 és halál között.

Eloltja a lázat.

*(„... mert az a boldog, aki
 Krisztussal együtt van...”)*

Lomhaságok

Az est lomhasága:
 ahogy a füttyös égbe,
 ahol madár csatangolt,
 lassan csordogál az egyre
 sötétebbé-puhábbá váló festék.

Az éden lomhasága:
 nem tesz érte túl sokat,
 hogy az otthontalanok és az
 árván maradtak újra fölkeressék.

A test lomhasága:
 hagyja, hogy csíkos izmait
 fölzáblják az éhes és lassú esték.

A szív lomhasága
 már a mi bűnünk lett. – A restség.

Tiszta

Fenn a hegyen a levegő tiszta
 és áttetsző, mint egy drágakő:
 itt már a köd fölött vagyok...

Mégse könnyű a járás, hiszen
 hátamon, a hegyre föl, s az ég
 felé, az egész életem viszem;
 – és kötése-foszlott málhámból
 közben kiszöktek az angyalok.

Jó volna, ha legalább egy a sok
 közül visszafordulna hozzám –
 nem lehet, hogy elfelejtsenek!

S kapkodva a lélek és lélegzet
 után, ha már végképp fogytán
 a remény: megfogják kezem, s
 a legnagyobb hegyen, mi még
 előttem áll: átvezessenek...

Levelek

Hogy ritkábbak a levelek,
 ez nem azt jelenti, hogy ritkábban
 gondolnék Reád.
 Látom, ahogy nehezen
 veszed a levegőt, s reggelente félve
 szürcsölöd teád.
 Csupán nem szeretnék terhelni
 fölösleges gondjaimmal, melyektől
 én is egyre nehezebben veszem
 a levegőt...

Kegyelem

A Kegyelemben az a legszebb, az a legjobb, hogy nem kell és nem lehet kiérdemelni. Hiába így az érdem és futás, az „üst-foldozás”, merész önfeláldozás; és hiába edzette az izmaid vagy ette véred annyi áruulás, a tiszta homlokod ráncolta sopánkodás, hiába mondták számtalan neked, hogy „mindig csak Én, és senki más” – ilyenkor fejed föl kellett emelni, mint most is. Az imádkozás lehajtott főt kíván bár, a magadba-fordulást, a csöndet, ám erőt ad valami titkos „őselem”, hogy van még a rendeken foldozni-való, s hogy a kiérdemelhetetlen kegyelem még föltárja néhány szép oldalát is a világnak, s hogy megmutatja még, benne mi a Jó.

Luther

(*Négysoros széljegyzet Tamus István metszete mellé*)

Mintha szélvihar támadt volna.
Fölláztak a szent betűk az álság ellen.
Bedöntötte a wittenbergi várkaput az ősz.
S az Isten mosolygott a hulló levelekben.

Don Q.

(*Drozsnyik István szobraihoz*)

Don Quijote rozsdásodni képtelen acélcsontvázában (ahogy a diósgyőri Drozsnyik vezette megtévedt lovagját a levegőben lebegő székkirályok között, míg a történet végül leült, hogy csak hallgassa önmagát) én az akarat megfeszült kóborát látom, ahogy szent lován elterpeszkedik a don – Sancho tölti kupáját tele, ám nem issza meg borát, mert mindközben annyi látomás történik vele, például énekelni kezd süket, szép fülében a megringyósodott szerelem, azt hiszi, hogy az álom és a képzelet határán nyílik meg előtte a jóság, mintha ez volna az egyetlen valóság, amit el kellene érni, mert a nélkül nincs értelme a lovagság többi formájának sem – szóval így menekül meg a Don Quijote, lebegve a levegőben; és a székkirályok megolvadtak a nap gyönyörű fényében, hogy a lovag álma váljék valóra, nem pedig a királyoké, akik hiába is vágynak egy ülepük alól szertefutkosó és a csodákat sem értő, hiú arany-palástba öltöztetett szerelmes lóra

Bertha Zoltán

Szakolczay Lajos 80

2016 koratavaszán, az *Agria* folyóirat azévi első számában „az ellenünkre – megkérdezésünk nélkül – nyakunkba szakasztott Trianonnal” szembe az építés csodáját, misztériumát és követelményét állította önvallomásos esszéjében az akkor hetvenöt esztendő Szakolczay Lajos. A Kós Károlytól is tanult igéket hangoztatva: a mi igazságunk a mi erőnk! És ez a létezőteremtő energia a szellemi, művészi alkotás varázslatából sugárzik elő a legfényesebben, hogy életigazító fenségként tartson meg minket, annyi nehéz időt megszenvedett szegény, árva magyarokat. Gyógyír, vigasz, esély a kultúra – meg az édes anyanyelv, beszéljék azt bárhol a Kárpát-hazában és a nagyvilágban megmaradt vagy szétszóródott nemzettestvéreink. A határok fölötti egyetemes magyarság minden értékének ismerője, azokat szeretve, rajongva és lankadatlanul számon tartó – s érettük: tudatosításuk, megbecsülésük, híresztelésük érdekében „gyalog-utak, vonat-utak, autóbusz-utak, repülő-utak” rengetegét fáradhatatlanul bejáró –, apostoli lelkületű vándor-krónikása, öt újabb év elteltével, most nyolcvanévesen is ugyanazt a missziót végzi: egy egész és oszthatatlan nemzet lelki-erkölcsi megmaradását, szellemi honvédelmét, minőségi épülését szolgálja és példázza. Lelkesítőn felmutatva a történelem számára is mindazt, ami jövőt érdemel és reményt fakaszt, az idők végezetéig és azon is túl. Számtalan monumentális tanulmánykötete, az össznemzeti kultúrát utolérhetetlenül egybenlátó (sőt az európai és az univerzális művészeti folyamatok összefüggési között is értelmező, s ezer ággal átfogó) grandiózus könyvei után csak a legutóbbiak is (*Nagybányától Picassóig*, 2015; *Korunk farsangja*, 2016; *Idő-lámpa*, 2016; *Jövőben a múltunk*, 2016): ámulatba ejtő összegzések, szintézisek.

S ha hitetlenkedve kérdeznénk, hogy csakugyan lehetséges mai világunkban mindez, amit ő megvalósít? Akkor a válasz, hogy igen, mert valóban: Szakolczay Lajos páratlan életműve a mai irodalom-, művészet- és kultúrtörténet-írás kiemelkedő fejezete, a modern magyar műértelmező irodalom-, képzőművészet-, színház-, zenekritika kivételes teljesítménye. Összkulturális szakkritikusi tevékenysége felmérhetetlen jelentőségű, vaskos esszé- és tanulmányköteteinek sokasága (és egyéb publikációinak elképesztő arányú összessége) a huszadik századi és a kortárs magyar szellemi élet jelenségeinek, folyamatainak, alkotóinak a teljes panorámáját, egész enciklopédikus körképét tárja elénk. Szellemtörténeti és hungarológiai szempontból is felbecsülhetetlen értékű tudástárát, kincsesházát, thesaurusát boltozza fel annak a varázslatos művészeti univerzumnak, amelyet a magyarság Trianon óta is képes volt felépí-

Szakolczay Lajost, lapunk főmunkatársát szeretettel köszöntjük, Isten éltesse sokáig!